

УДК 811.161.2'367.624:811.161.2'373.74
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/81-2-33>

Юлія СУХОВЕЦЬ,
orcid.org/0000-0001-6557-322X
доктор філософії з філології,
бібліотекар I категорії
Наукової бібліотеки Національного університету
«Києво-Могилянська академія»
(Київ, Україна) yuliia.sukhovets@ukma.edu.ua

РОЗМЕЖУВАННЯ ПРИСЛІВНИКОВИХ ЕКВІВАЛЕНТІВ СЛОВА ТА АДВЕРБІАЛЬНИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ¹

У статті здійснено спробу визначити основний диференційний критерій прислівникових еквівалентів слова та адвербіальних фразеологізмів. Зокрема це зумовлено тим, що становлення фразеології як окремого напрямку мовознавства супроводжувалося численними дискусіями з багатьох суперечливих питань. Одним із таких є доцільність уважати фразеологізмами сполучення з одним повнозначним словом. Обстеження наукових праць дає нам підстави стверджувати, що в мовознавчих колах досі існують різні погляди щодо цього питання.

З іншого боку, поглиблене вивчення еквівалентів слова – нарізнооформлених зв'язаних сполучень, що перебувають на межі слова та фразеологічного або вільного сполучення, а за своєю структурою тотожних фразеологізмам з одним повнозначним словом, – оприявило проблему, що академічні словники фразеологізмів української мови містять одиниці, які некоректно зараховувати до фразеологічного фонду.

Згідно з нашими спостереженнями, формальна структура одиниці не може свідчити про її рівневий статус у мовній системі, адже простежуємо абсолютно різну омонімічну взаємодію: фразеологізм – вільне сполучення слів, прислівниковий еквівалент слова – адвербіальний фразеологізм, прислівниковий еквівалент слова – вільне сполучення слів. Отже, зовнішня форма в питанні ідентифікації досліджуваних одиниць не є надійним критерієм.

З огляду на це зосереджено увагу на внутрішній формі фразеологічних одиниць та прислівникових еквівалентів слова. Окреслено роль образу в їхній семантиці. На основі аналізу тлумачень деяких фразеологізмів запропоновано можливі шляхи розв'язання проблеми «збігу» прислівникових еквівалентів слова та адвербіальних фразеологізмів у різних лінгвістичних концепціях.

Зроблено висновок, що засадничою ознакою під час розрізнення прислівникових еквівалентів слова та адвербіальних фразеологізмів варто вважати образність фразеологічної одиниці.

Ключові слова: прислівникові еквіваленти слова, адвербіальні фразеологізми, образ, образність, приєднано-відмінкова модель, українська мова.

Yuliia SUKHOVETS,
orcid.org/0000-0001-6557-322X
Doctor of Philosophy in Philology,
Librarian of the 1st Category
Scientific Library of the National University "Kyiv-Mohyla Academy"
(Kyiv, Ukraine) yuliia.sukhovets@ukma.edu.ua

DIFFERENTIATION OF ADVERBIAL EQUIVALENTS OF THE WORD AND ADVERBIAL PHRASEOLOGICAL UNITS: PROBLEMATIC ISSUES

The article attempts to determine the main differential criterion of adverbial equivalents of the word and adverbial phraseological units. In particular, this is because numerous discussions accompanied the formation of phraseology as a separate linguistics field on many controversial issues. One of these is the expediency of considering combinations with one autonomous word as phraseological units. The survey of scientific works gives us reason to assert that there are still different points of view on this issue in linguistics.

On the other hand, an in-depth study of the equivalents of the word, which are differently formed connected combinations that are on the border between a word and a phraseological or free combination, and which structures are identical to phraseological units with one autonomous word, revealed the problem that Ukrainian academic dictionaries of phraseological units contain units that are incorrect to include in the phraseological fund.

According to our observations, the formal structure of a unit cannot indicate its level status in the language system, because completely different homonymic interactions are traced: a phraseological unit – a syntactic combination of

¹ Основою для статті слугували фрагменти з нашого дисертаційного дослідження (Суховець, 2024).

words, an adverbial equivalent of the word – an adverbial phraseological unit, an adverbial equivalent of the word – a syntactic combination of words. Thus, the external form is not a reliable criterion for the identification of the studied units.

Given this, attention is focused on the internal form of phraseological units and adverbial equivalents of the word. The role in their semantics is outlined. Based on the analysis of the interpretation of some phraseological units, the possibility of ways to solve the problem of “coincidence” of adverbial equivalents of the word and adverbial phraseological units in various linguistic concepts is proposed.

It was concluded that the basic feature when distinguishing adverbial equivalents of the word and adverbial phraseological units should be considered the figurativeness of a phraseological unit.

Key words: adverbial equivalents of the word, adverbial phraseological units, image, figurativeness, prepositional-case model, the Ukrainian language.

Постановка проблеми та обґрунтування її актуальності. Друга половина ХХ століття відома в мовознавстві появою й розвитком фразеології. Під час її становлення в учених виникало багато питань: еквівалентність чи співвідносність фразеологічної одиниці слову, межі фразеології, генетична основа, формальна структура й семантика фразеологізмів, їхні системні зв'язки, деривація фразеологічних одиниць тощо.

А на початку ХХІ століття в українському мовознавстві активізувалося вивчення сполучень, що не належать ні до словосполучень, ні до фразеологізмів, але за певними характеристиками наближаються до слова, – так званих еквівалентів слова (див. Лучик, 2001а; Суховець, 2024). Поглиблене вивчення структури еквівалентів слова виявило, що серед них переважають одиниці з одним повнозначним компонентом. Наприклад, прислівникові еквіваленти слова – нарізнооформлені одиниці, що виявляють у мові ознаки прислівникового класу слів, можуть утворюватися за такими прийменниково-відмінковими моделями: «без + родовий відмінок» (*без вагань, без ентузіазму, без міри*), «від (од) + родовий відмінок» (*від (од) збентеження, від (од) печалі, від (од) страху*), «для + родовий відмінок» (*для вигляду, для переконливості, для різноманіття*), «до + родовий відмінок» (*до нестями, до святенництва, до щему*), «з (із, зі) + орудний відмінок» (*з (із) допитливістю, з острахом, зі скепсисом*), «за + орудний відмінок» (*за абеткою, за замовчуванням, за шаблоном*), «на + знахідний відмінок» (*на додачу, на прощання, на спомин*), «по + місцевий відмінок» (*по заслугі, по кроках, по секрету*), «у (в) + місцевий відмінок» (*у (в) зажурі, в очікуванні, у (в) поспіху*). Однак існують і фразеологічні одиниці відповідних моделей, порівняймо: *без оглядки, від (од) душі, для штуки, до біса, з (із) верхом, за спиною, на закуску, по серцю, у (в) сповитку*.

Отже, виникає закономірне питання: яка різниця між фразеологізмами, що мають у своєму складі одне повнозначне слово, та прислівниковими еквівалентами слова? Потреба знайти на нього відповідь і зумовлює актуальність цієї статті.

Аналіз досліджень і публікацій. Як ми вже зауважували, становлення фразеології супроводжувалося численними обговореннями проблемних питань. Окремі дискусії точилися стосовно питання, чи може фразеологізм мати лише один повнозначний компонент, тобто чи належать до фразеологічного фонду сполучення прийменниково-відмінкової моделі.

Обстеження праць українських лінгвістів дає нам підстави говорити про дві групи – прихильників зарахування сполучень з одним повнозначним словом до фразеології та його опонентів. До того ж і ті, й ті чітко стоять на власній думці щодо всіх таких сполучень, незалежно від їхнього значення та інших особливостей кожної одиниці.

Наприклад, представниця першої групи Н. Бабич, обґрунтовуючи належність деяких прийменниково-іменникових сполучень (наприклад, *до кісток, з висokoком, з головою*) до фразеологічного фонду української мови, стверджує: «Вже й за наявності таких ознак фразеологізму, як відтворюваність, співвіднесеність зі словами вільного вжитку, образність, системні відношення (полісемія, варіантність, синонімія, антонімія, омонімія), загальновідомі факультативні компоненти, фіксованість у пам'яті обов'язкових елементів фразеологічного оточення, зрештою – значна кількість таких одиниць у всіх відомих фразеологічних словниках, – дає підстави вважати такі структури фразеологічними одиницями мови» (Бабич, 2007: 13).

Дослідниця мінімальних ідіом Н. Зубець зауважувала, що це специфічні фразеологічні утворення, що перебувають на межі лексики й фразеології (Зубець, 1997: 7). Пізніше Н. Зубець разом із А. Кузнецовою серед фразеологізмів української мови виокремили «велику групу стійких сполучень слів, структуру яких становлять один (або два) службові й один повнозначний компоненти, що характеризуються цілісним (ідіоматичним) значенням, сталим, відтворюваним за традицією компонентним складом, і вступають у парадигматичні й синтагматичні відношення (*в соку, до останнього, під градусом, про мене, від лукавого [...]*)» (Зубець, Кузнецова, 2012: 199).

У публікації, присвяченій проблемі класифікації мінімальних ідіом, О. Голіцина робить висновок, що сполучення з одним повнозначним компонентом виявляють досить чітку фразеологічну природу, адже таким одиницям властиві найважливіші ознаки фразеологізмів – відтворюваність, цілісність значення, стійкість компонентного складу й структури (Голіцина, 2012: 61–62).

Ю. Божко такі конструкції означила як фразеологізми прийменниково-відмінкової моделі. Дослідивши моделі творення цих одиниць, лінгвістка зробила висновок, що в українській мові нараховується понад 800 прийменниково-відмінкових форм, що їх можна вважати фразеологізмами (Божко, 2002: 18; 2017: 59).

Узагальнюючи позицію першої групи вчених, зауважимо, що сполучення з одним повнозначним словом «визнані» фразеологізмами² також у працях, наприклад, Л. Авксентьєва (Авксентьєв, 1983), М. Алефіренка (Алефіренко, 1987), М. Демського (Демський, 1994), М. Жовтобрюха (Жовтобрюх, 1984), А. Загнітка й Ж. Краснобаєвої-Чорної (Загнітко & Краснобаєва-Чорна, 2020; Краснобаєва-Чорна, 2021), Ю. Прадіда (Прадід, 1989), П. Редіна (Редін, 1987), Л. Скрипник (1973), Л. Юрчук (1983). Так само фразеологізми з одним повнозначним компонентом стали, серед інших, об'єктом аналізу в зіставних студіях М. Чіжмарової (Čižmarová, 2001) та В. Сосновського (Sosnowski, 2021).

Друга ж група мовознавців або ігнорує такі одиниці, або ж категорично зазначає, що вони не є фразеологізмами. Яскравою представницею цієї групи є дослідниця прислівникових еквівалентів слова К. Мельник. Зокрема вона наголошує на тому, що «не варто кваліфікувати ЕС [еквіваленти слова] як мінімальні фразеологізми, мікроідіоми, ідіоматичні прислівники, виокремлювати окрему "прийменниково-відмінкову модель" фразеологізмів тощо» (Мельник, 2013: 61), оскільки еквіваленти слова не збігаються з фразеологізмами ні з функційного, ні з формального, ні з семантичного, ні з генетичного погляду (Мельник, 2013: 61).

Показовим вважаємо те, що в більшості досліджень так званої неофразеології (наприклад, Глуховцева, 2018; Кузь, 2021; Купіна, 2013; Романюк, 2015; Степаненко, 2022) не зафіксовано жодної фразеологічної одиниці з одним повнозначним словом, або ж фразеологізмів прийменниково-від-

мінкової моделі. На поодинокі приклади натрапляємо лише в працях Д. Сизонова (Syzonov, 2018), а також В. Сосновського, Д. Благоевої й Р. Тимошука (Sosnowski et al., 2018).

Метою статті є визначення засадничої диференційної ознаки прислівникових еквівалентів слова та адвербіальних фразеологізмів з одним повнозначним словом³, що мотивує основне завдання – окреслити різницю між ними.

Виклад основного матеріалу дослідження. На нашу думку, важливим у розрізненні досліджуваних одиниць є врахування структурних і семантичних особливостей як фразеологізмів, так і еквівалентів слова. Окрім того, варто зважати, що й ті, й ті можуть мати омоніми серед вільних (синтаксичних) сполучень. Наприклад, одиниця *на льоту* в одному випадку може бути адвербіальним фразеологізмом, а в іншому – прислівниковим еквівалентом слова; сполучення *пекти раків* у відповідному контексті може мати пряме значення, хоча без контексту мовець може відразу асоціювати його з фразеологізмом; сполучення з *(із) надією* за відповідних синтаксичних умов може бути як прислівниковим еквівалентом слова, так і вільним сполученням. Простежмо реалізацію одиниць *на льоту* та з *(із) надією* в контекстах: *Ви колись зістрибували з гойдалки на льоту?* (А. Туз) (прислівниковий еквівалент слова) і *У мене асоціативне мислення. Мені багато розжовувати не треба. Ловлю все на льоту* (О. Черногуз) (адвербіальний фразеологізм); *Він [підполковник Котарба] із надією задирав голову, щоби побачити в небі хоч якого-небудь голуба* (В. Махно) (прислівниковий еквівалент слова) і *Образа обтисла малого, він стримався, а заплакав лише надворі. Посовався порожнім подвір'ям, а потім посунув до хати з надією щось побачити по теліку* (Б. Жолдак) (вільне сполучення).

До того ж, якщо фразеологізмам з одним повнозначним компонентом властива ідіоматичність (Скрипник, 1973: 98), то структурно схожі з ними прислівникові еквіваленти слова такої властивості не мають. Фразеологізми такого зразка тлумачать зовсім інакше (пор. у *літах* 'немолодий, похилого віку' (ФСУМ, 1999, Кн. 1: 442), *про мене* 'байдуже тому, хто говорить' (ФСУМ, 1999, Кн. 1: 482)), тоді як значення прислівникового еквівалента слова здебільшого передає його субстантивний елемент та/або співвідносний із прислів-

² Здебільшого автори не акцентують на цьому уваги. Фразеологічні одиниці з одним повнозначним словом розглянуті в цих працях поруч із «повноцінними» фразеологізмами.

³ Для ґрунтовності дослідження до аналізу потрапили деякі сполучення з двома повнозначними компонентами, а також тавтологічні сполучення, що їх вважаємо прислівниковими еквівалентами слова.

никовим еквівалентом слова власне-прислівник (пор. з *(із) радістю* 'виявляючи, виражаючи радість; радісно').

Отож, формальна структура не може бути вагомим показником як фразеологічної одиниці, так і прислівникового еквівалента слова. Очевидно, у такому разі варто сфокусувати увагу на семантиці досліджуваних одиниць.

Як відомо, однією з найважливіших властивостей фразеологізму є образ, принаймні на етапі його творення (Алефіренко, 1987: 71; Демський, 2019: 28). На думку В. Кононенка, образ залишається одним із визначальних чинників навіть у разі семантичних трансформацій фразеологізму (за термінологією вченого, фраземи): «В основі численних семантичних перетворень, що їх зазнає та чи та фразема, лежить образне світосприймання, узагальнене відображення навколишнього середовища, українського побуту, рідної природи тощо. Образ, започаткований в прототипі, розвивається, трансформується, але народжений символ залишається живим, діючим» (Кононенко, 1990: 93). І. Тепляков переконаний, що «фразеологізми є ідеальними мовними одиницями для позначення ситуацій, що вимагають одночасної конкретизації й образно-емоційної (увиразнення наше. – Ю. С.) характеристики та оцінки» (Тепляков, 2005: 159).

Як зазначає А. Лучик, відсутністю можливості образного вживання еквіваленти слова протиставляються лексемам і фразеологізмам (Лучик, 2001b: 18). Ми не цілком із цим погоджуємось, адже вважаємо, що все ж таки, як і власне-слово, еквівалент слова може вживатися в переносному значенні (саме в переносному значенні найчастіше виявляється образність слова (Тараненко, 2004: 468–469)), але це переносне значення не є його основною властивістю, на відміну від образності у фразеологізмі. Наприклад, у реченні *Промовляють небеса без мови й без слів, голосу їхнього не чути* (Псалом 19:3) один з еквівалентів слова, а саме *без мови*, вжитий у значенні, мотивованому переносним значенням власне-прикметника *безмовний* 'у якому не чути ніяких звуків; тихий' (СУМ-20), на що вказує частина *голосу їхнього не чути*.

Однак повернімося до фразеологічних одиниць. Академічні словники фразеологізмів української мови (ФСУМ, 1999; СФУМ, 2003) містять одиниці, що поєднують кілька значень – пряме (та/або переносне) й образне (фразеологічне)⁴, –

серед яких, до прикладу, такі: *від (од) руки* 'ручним способом', 'будучи убитим кимось; з вини кого-небудь' (ФСУМ, 1999, Кн. 2: 772); *до краю* 'зовсім, повністю', 'дуже сильно, надзвичайно', 'обов'язково', 'вичерпно, в подробицях', 'використовуючи всі можливості' (ФСУМ, 1999, Кн. 1: 395), 'зовсім, повністю, остаточно', 'дуже сильно, надзвичайно', 'обов'язково, конче', 'остаточно', 'скільки стане сил' (СФУМ, 2003: 311–312); *зі смаком* 'з великим апетитом', 'гарно, вишукано', 'із задоволенням, з приємністю' (ФСУМ, 1999, Кн. 2: 832; СФУМ, 2003: 668); *з (із) ходу* 'рухаючись, без зупинки', 'відразу, тут же, не задумуючись і не обмірковуючи', 'без попередньої підготовки' (ФСУМ, 1999, Кн. 2: 932; СФУМ, 2003: 751); *на ходу* 'не відриваючись від якоїсь справи, одночасно з іншими діями; попутно', 'під час руху', 'відразу, дуже швидко і без особливих зусиль', 'завжди в дії або готовий до дії' (ФСУМ, 1999, Кн. 2: 933; СФУМ, 2003: 751).

З іншого боку, структурно схожі на вищезазначені одиниці *до болю* 'у найвищій мірі вияву; дуже' (ФСУМ, 1999, Кн. 1: 45), 'найвищою мірою вияву; дуже, надзвичайно', 'дуже' (зі сл. *потрібний*) (СФУМ, 2003: 36); *до хрипоті* 'дуже сильно, голосно' (ФСУМ, 1999, Кн. 2: 935; СФУМ, 2003: 752); *з (із) вистрибом* 'охоче, з радістю, не вагаючись' (ФСУМ, 1999, Кн. 1: 104; СФУМ, 2003: 85); *на смак* 'відповідно до чийось поглядів, уподобань', 'відповідний чийсь поглядам, уподобанням' (ФСУМ, 1999, Кн. 2: 832; СФУМ, 2003: 668) у тих самих словниках зафіксовані лише в образному (фразеологічному) значенні, хоча контекстуально вони можуть і не містити образу або ж синкретично поєднувати обидва значення (лексичне й фразеологічне), порівняймо в контекстах: *Грибним ножиком, не думаючи, Іванка в махи черкає тонку шкіру на лівій руці, до болю розтирає кров і втискає у розріз рожеву – майже прозору – пелюсточку [...]* (М. Матіос); *Собака жив у дворі на околиці містечка О. разом з Хазяїном, Хазяїкою і Сином. [...] Він був миролюбної вдачі і не любив зайвий раз подавати голос. Хоча одного разу гавкав до хрипоті. Тоді у двір через розчинену хвіртку забрели цигани (В. Кобзар); Я миттю розпріг Циганку і повів до води. Фіалка з вистрибами пішла за нами (В. Кобзар); Героями його [Віллі] снів часто ставали перемашені чорним машиністи, а одного разу він вирішив спробувати на смак бурульки під паротягом, який простояв біля броварні цілу ніч (Н. Сняданко).*

Окрім того, у тих же словниках до фразеологічних зараховані одиниці, мотиваційною базою яких не є образ, наприклад: *все (усе) одно* 'одна-

⁴ Про образне (фразеологічне) значення тут говоримо умовно, лише в контексті протиставлення прямому чи переносному лексичному значенню.

ково, немає різниці; те саме', 'байдуже', 'за будь-яких умов; у будь-якому випадку', 'незважаючи ні на що; все-таки' (ФСУМ, 1999, Кн. 1: 152; СФУМ, 2003: 130); *для годиться* 'заради пристойності, для порядку, удавано' (ФСУМ, 1999, Кн. 1: 179; СФУМ, 2003: 154); *з (із) роками* 'після того, як мине якийсь час' (ФСУМ, 1999, Кн. 2: 761); *за інерцією* 'за звичкою, несвідомо, машинально' (ФСУМ, 1999, Кн. 1: 350; СФУМ, 2003: 276); *на поживу* 'для їжі, споживання', 'щоб з'їв хто-небудь' (ФСУМ, 1999, Кн. 2: 661), 'для харчування, споживання' (СФУМ, 2003: 530); *не раз* 'часто, багаторазово' (ФСУМ, 1999, Кн. 2: 727); *так само* 'тим же чином, подібно', 'як і раніше, як і до цього', 'також, теж' (ФСУМ, 1999, Кн. 2: 876); *у (в) міру* 'достатньо, скільки треба', 'так, як треба; нормально, добре, гаразд', 'відповідно до чого-небудь, залежно від чогось' (ФСУМ, 1999, Кн. 1: 493; СФУМ, 2003: 393); *у (в) ряд* 'один біля одного; ланцюжком' (ФСУМ, 1999, Кн. 2: 777); *у (в) цілому* 'у всій сукупності; загалом, повністю', 'не торкаючись окремих деталей, взагалі' (ФСУМ, 1999, Кн. 2: 941); *ще (іще) раз* 'знову, повторно' (ФСУМ, 1999, Кн. 2: 728); *як слід* 'добре' (ФСУМ, 1999, Кн. 2: 826); *як треба* 'належним чином, добре' (ФСУМ, 1999, Кн. 2: 894).

Так само не містять у значенні образу деякі зафіксовані в аналізованих фразеологічних словниках тавтологічні сполучення, наприклад: *день за днем* 'поступово, неухильно; з кожним разом' (ФСУМ, 1999, Кн. 1: 226; СФУМ, 2003: 190–191); *день у день* 'кожного дня, щоденно' (ФСУМ, 1999, Кн. 1: 226), 'щодоби, весь час', 'постійно' (СФУМ, 2003: 191); *з (із) дня на день* 'постійно, весь час', 'скоро, найближчим часом' (ФСУМ, 1999, Кн. 1: 252; СФУМ, 2003: 209); *з (із) року в рік* 'постійно; протягом тривалого часу' (ФСУМ, 1999, Кн. 2: 738; СФУМ, 2003: 600); *з (із) хвилини на хвилину* 'найближчим часом; от-от, ось-ось' (ФСУМ, 1999, Кн. 2: 922; СФУМ, 2003: 742); *раз за разом* 'ритмічно, послідовно, повторюючись', 'один за одним' (ФСУМ, 1999, Кн. 2: 727; СФУМ, 2003: 591); *рік у рік* 'постійно; протягом тривалого часу' (ФСУМ, 1999, Кн. 2: 738; СФУМ, 2003: 600); *час від часу* 'через певні інтервали, іноді, інколи' (ФСУМ, 1999, Кн. 2: 944–945), 'іноді, інколи або через певні періоди' (СФУМ, 2003: 761).

Очевидно, що такий підхід до визначення меж фразеології потребує вдосконалення, що водночас полегшить ідентифікацію прислівникових еквівалентів слова. Убачаємо такі шляхи розв'язання цієї проблеми: 1) визнати, що «образні (фразеологічні)» значення «фразеоло-

гізмів» є лексичними переносними, й остаточно вилучити ці одиниці з розряду фразеологічних, зарахувавши їх до прислівникових еквівалентів слова; 2) вважати різні значення одиниці омонімічними, відповідно, пряме (та/або переносне) значення матиме прислівниковий еквівалент слова, а носієм фразеологічного (з відповідним образом) буде фразеологізм. Для прикладу порівняймо такі речення: *Панотець на ходу перехрестив демонстранта, що попросив благословення* (Брати Капранови) – пряме значення прислівникового еквівалента слова; *Коли з'ясувалося, що Гриць знову не пам'ятає, що ж написано на його папірці, а придумати на ходу якимось позитивне враження тижня він теж не спромігся, Олесь образився, і на цьому гра закінчилася* (Н. Сняданко) – переносне значення прислівникового еквівалента слова або образне фразеологізму; *Горілку [дід] наливав дуже обережно, щоб не перелити або, крий Боже, недолити; з розмахом хрестився і хвацько перекидав чарку в рота* (В. Кобзар) – пряме значення прислівникового еквівалента слова; *І ось мій друг вирішив організувати транспорт, доставку людей. Але вирішив це робити не просто так, а, можна сказати, з розмахом* (А. Меаковський) – переносне значення прислівникового еквівалента слова або образне фразеологізму. У цьому випадку ми схиляємося до другого варіанту.

Одиниці ж із єдиним (кількома) виразно образним(и) значенням(и), скажімо, *від (од) нуля* або *з (із) нуля* 'з нічого, без попередньої основи; від самого початку' (ФСУМ, 1999, Кн. 2: 560; СФУМ, 2003: 442–443); *до цурки* 'на дрібні, невеликі частини', 'повністю все, нічого не залишивши' (ФСУМ, 1999, Кн. 2: 942), 'на дрібні, невеликі частини', 'повністю все, без залишку', 'остаточно, до кінця', 'доценту' (СФУМ, 2003: 759); *з (із) коліски* 'з дитячих років, з ранніх літ' (ФСУМ, 1999, Кн. 1: 386; СФУМ, 2003: 304); *на око* 'без точного підрахунку, обчислення, вимірювання і т. ін.; приблизно', 'не пов'язаний з точними розрахунками; приблизний', 'за зовнішнім виглядом' (ФСУМ, 1999, Кн. 2: 584; СФУМ, 2003: 463–464); *під шумок* 'потай від інших та використовуючи якусь нагоду' (ФСУМ, 1999, Кн. 2: 969; СФУМ, 2003: 781); *у (в) хвості* 'у кінці черги, позаду всіх', 'позаду', 'серед відсталих, серед останніх; позаду всіх' (ФСУМ, 1999, Кн. 2: 924), 'у кінці чогось, позаду всіх', 'позаду', 'серед відсталих, серед останніх' (СФУМ, 2003: 744) тощо вважаємо за доцільне залишити у фразеологічному фонді української мови. Порівняймо деякі в контекстній реалізації: *Жив би здаля задля твоїх чес-*

нот *І від нуля знов починав би бути* (Ю. Іздрик); *Два роки тому село їхнє попала орда – те, де Ірина жила, не зачепили, а рідне Костеве – до цурки, тільки свині блукали попелищем* (В. Арєнев); *Когось іншого це ввело би в оману, але не її [Прину], ні. Вона ж бо знала свою [доньку] Галю з коліски, вона відчула, що якраз навпаки, нічого доброго* (В. Арєнев); *На Перекопі нашому возу визначили на око вагу і видали квитка* (В. Кобзар); *Повзла піхота впевнено Й у хвості Брели волхви* (Ю. Мусаковська).

Висновки та перспективи дослідження. Отже, засадничою ознакою для розмежування адвербіального фразеологізму та прислівникового еквівалента слова є образність, або ж фразеологічне значення фразеологізму. Перспективи дослідження вбачаємо в повноцінному перегляді фразеологічного фонду української мови, а також у розробленні низки критеріїв для чіткішого розрізнення фразеологізмів та еквівалентів слова, співвідносних з іншими лексико-граматичними класами слів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авксентьев Л. Г. Сучасна українська мова. Фразеологія : навчальний посібник. Харків : Вища школа, 1983. 136 с.
2. Алефіренко М. Ф. Теоретичні питання фразеології. Харків : Видавництво при Харківському державному університеті видавничого об'єднання «Вища школа», 1987. 136 с.
3. Арєнев В. Бісова душа, або Заклятий скарб : повість-фантазія. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2013. 220 с.
4. Бабич Н. Д. Проблема фразеологічності конструкцій «службове слово + повнозначне» у слов'янських мовах. *Учені записки Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського. Філологія*. 2007. Т. 20, № 6. С. 8–14.
5. Біблія. Переклад нового світу. Нью-Йорк : Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc., 2014. 1796 с.
6. Божко Ю. О. Лексико-граматичні особливості фразеологізмів прийменниково-відмінкової моделі. *Languages, Literature and Linguistics : proceedings of the 2nd European Conference (Vienna, November 10, 2017)*. Vienna ; Prague : Premier Publishing, 2017. P. 55–60. URL: <http://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/1739>
7. Божко Ю. О. Прийменниково-відмінкова модель українських фразеологізмів : автореф. дис. ... канд. філол. наук / Харківський державний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди. Харків, 2002. 23 с. URL: <http://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/1676>
8. Глуховцева І. Динамічні процеси у фразеології української мови. *Філологічний часопис*. 2018. Вип. 1. С. 13–20. DOI: <https://doi.org/10.31499/2415-8828.1.2018.142184>
9. Голицина О. Новітні критерії щодо класифікації мінімальних ідіом у сучасному мовознавстві. *Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах*. 2012. № 26. С. 54–64. DOI: <https://doi.org/10.18372/2520-6818.26.8098>
10. Демський М. Українська фраземіка: дериваційна база, семантико-граматичні особливості : монографія / упоряд. О. Демська, М. Яким. Дрогобич : Посвіт, 2019. 340 с.
11. Демський М. Українські фраземи й особливості їх творення. Львів ; Краків ; Париж : Просвіта, 1994. 62 с. (Популярна енциклопедія «Просвіти»).
12. Жовтобрюх М. А. Українська літературна мова. Київ : Наукова думка, 1984. 256 с.
13. Жолдак Б. Нестяма : збірка оповідань. Львів : Видавництво Старого Лева, 2017. 336 с.
14. Загнітко А., Краснобаєва-Чорна Ж. Емотивний профіль гніву в українській фразеології. *Przegląd Wschodnioeuropejski*. 2020. Т. 11, № 2. S. 433–444. DOI: <https://doi.org/10.31648/pw.6521>
15. Зубець Н. О. Мінімальні ідіоми в українській мові : автореф. дис. ... канд. філол. наук / Дніпропетровський державний університет. Дніпропетровськ, 1997. 20 с.
16. Зубець Н. О., Кузнецова А. О. Мінімальні ідіоми у фразеологічних системах української та російської мов: зіставний аспект. *Вісник Запорізького національного університету. Філологічні науки*. 2012. № 1. С. 198–202. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_fi_2012_1_40
17. Іздрик [Ю.]. Календар любові. Львів : Видавництво Старого Лева, 2015. 425, [6] с.
18. Капранови, брати. Забудь-річка. Київ : Нора-Друк, 2016. 544 с.
19. Кобзар В. Запах фіалки : повість. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2017. 143 с.
20. Кобзар В. Як у раю : новели, оповідання. Київ : Веселка, 2014. 48 с.
21. Кононенко В. І. Семантичні процеси в українській фразеології. *Семантика мови і тексту : матеріали міжвузівської наукової конференції (23–25 жовтня 1990 року)*. Івано-Франківськ : [Івано-Франківський державний педагогічний інститут імені Василя Стефаника], 1990. Ч. 1. С. 92–93.
22. Краснобаєва-Чорна Ж. До питання про конфліктну комунікацію: специфіка активної вербальної агресії у фразеології. *Slavia Orientalis*. 2021. Т. LXX, № 2. S. 443–458. DOI: <https://doi.org/10.24425/slo.2021.137523>
23. Кузь Г. Українська неофразеологія: семантика, стилістика, прагматика. *Studia Ukrainica Posnaniensia*. 2021. Т. 9, № 1. S. 59–71. DOI: <https://doi.org/10.14746/sup.2021.9.1.05>
24. Купіна І. О. Неофразеологізми на позначення граничності. *Лінгвістичні дослідження*. 2013. Вип. 35. С. 26–33. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_lingv_2013_35_7
25. Лучик А. А. Еквіваленти слова в українській і російській мовах : дис. ... д-ра філол. наук / Український мовно-інформаційний фонд Національної академії наук України. Київ, 2001а. 430 с.
26. Лучик А. А. Семантика прислівникових еквівалентів слова української і російської мов / Український мовно-інформаційний фонд Національної академії наук України. Київ : Довіра, 2001б. 217 с.

27. Майдан. Свідчення. Київ, 2013–2014 роки / за ред. Л. Фінберга, У. Головач. Київ : Дух і Літера, 2016. 784 с. (Бібліотека спротиву, бібліотека надії).
28. Матіос М. Черевички Божої Матері: вирвана сторінка з буковинської саги : повість. Львів : Літературна агенція «Піраміда», 2013. 208 с.
29. Махно В. Дім у Бейтінг Голлов : оповідання. Львів : Видавництво Старого Лева, 2015. 176 с.
30. Мельник К. О. (2013). Еквіваленти слова української мови: стан і статус. *Magisterium. Мовознавчі студії*. 2013. Вип. 50. С. 59–64. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Magisterium_mov_2013_50_15
31. Мусаковська Ю. Маски : збірка поезій. Київ : Смолоскип, 2011. 120 с. (Лауреати «Смолоскипа»).
32. Прадід Ю. Ф. Структурно-граматичні типи фразеологізмів та їх різновиди. *Українське мовознавство*. 1989. Вип. 16. С. 28–35.
33. Редін П. О. Семантична характеристика фразеологізмів із значенням часу. *Українське мовознавство*. 1987. Вип. 14. С. 8–14.
34. Романюк С. Фразеологізми та неофразеологізми в українському політичному дискурсі. *Studia Ukrainica Posnaniensia*. 2015. Т. 3. S. 249–257. DOI: <https://doi.org/10.14746/sup.2015.3.32>
35. Скрипник Л. Г. Фразеологія української мови. Київ : Наукова думка, 1973. 280 с.
36. Сняданко Н. Охайні прописи ерцгерцога Вільгельма : роман. Львів : Видавництво Старого Лева, 2017. 544 с.
37. Степаненко М. Найновітніші еволюційні процеси у фразеологічному ладі української мови. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика*. 2022. № 1. С. 75–80. DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2659.2022.31.15>
38. СУМ-20 – Словник української мови online. Т. 1–14 (А–Преференція) / Український мовно-інформаційний фонд НАН України. URL: <https://services.ulif.org.ua/exp/entry/search/слово>
39. Суховець Ю. М. Прислівникові еквіваленти слова сучасної української мови в різностильових текстах початку ХХІ ст. : дис. ... д-ра філософії / Міністерство освіти і науки України, Національний університет «Києво-Могилянська академія». Київ, 2024. 414 с. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/29554>
40. СФУМ – Словник фразеологізмів української мови / уклад. В. М. Білоноженко, І. С. Гнатюк, В. В. Дятчук та ін. ; НАН України, Інститут української мови, Український мовно-інформаційний фонд. Київ : Наукова думка, 2003. 786 с. (Словники України).
41. Тараненко О. О. Переносне значення. *Українська мова: енциклопедія*. Видання друге, виправлене і доповнене. Київ : Видавництво «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. С. 468–469.
42. Тепляков І. Фразеологічна семантика (на матеріалі деяких слов'янських мов). *Проблеми слов'янознавства*. 2005. Вип. 55. С. 156–163. URL: <http://publications.lnu.edu.ua/collections/index.php/slavonic/article/view/2482>
43. Туз А. Зелений капітан. Львів : Аверс, 2014. 28 с.
44. ФСУМ – Фразеологічний словник української мови : у 2-х книгах / уклад. В. М. Білоноженко, В. О. Винник, І. С. Гнатюк та ін. Друге видання. Київ : Наукова думка, 1999. Кн. 1–2.
45. Черногуз О. Гроші з неба : роман-гротеск. Київ : Український письменник, 2010. 420 с.
46. Юрчук Л. А. Теоретичні засади реєстру фразеологічного словника української мови. *Мовознавство*. 1983. № 5. С. 23–32.
47. Čižmárová M. Ekvivalenčné typy frazém v ukrajinčine a slovenčine. *Slavica Slovaca*. 2001. Č. 2. S. 114–120. URL: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=36725>
48. Sosnowski W. Studium konfrontatywne frazeologii bułgarskiej, polskiej i ukraińskiej / Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, Fundacja Slawistyczna. Warszawa : Wydawnictwo Instytutu Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, 2021. 216 s. (Prace Slawistyczne. Slavica ; T. 152). URL: <https://www.ceeol.com/search/book-detail?id=1030205>
49. Sosnowski W. P., Blagoeva D., Tymoshuk R. New Bulgarian, Polish, and Ukrainian phraseology and language corpora. *Cognitive Studies | Études cognitives*. 2018. No. 18. Article No. 1768. 13 p. DOI: <https://doi.org/10.11649/cs.1768>
50. Syzonov D. Media phraseology and the dynamics of the Ukrainian language: the psycholinguistic and stylistic paradoxes. *Psycholinguistics*. 2018. Vol. 24, Iss. 2. P. 277–291. DOI: <https://doi.org/10.31470/2309-1797-2018-24-2-277-291>

REFERENCES

1. Avksentiev, L. H. (1983). *Suchasna ukrainska mova. Frazеологія* [The modern Ukrainian language. Phraseology]. Kharkiv: Vyshcha shkola [in Ukrainian].
2. Alefirenko, M. F. (1987). *Teoretychni pytannia frazeologii* [Theoretical questions of phraseology]. Kharkiv: Vydavnytstvo pry Kharkivskomu derzhavnomu universyteti vydavnychoho obiednannia “Vyshcha shkola” [in Ukrainian].
3. Arieniev, V. (2013). *Bisova dusha, abo Zakliaty skarb* [Devil's soul, or Cursed treasure]. Kyiv: Vydavnychi dim “Kyievo-Mohylianska akademiia” [in Ukrainian].
4. Babych, N. D. (2007). Problema frazeologichnosti konstruktii “sluzhbove slovo + povnoznachne” u slovianskykh movakh [The problem of phraseological constructions “syntactic word + independent” in Slavic languages]. *Ucheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu im. V. I. Vernadskoho. Filolohiia* [Scientific notes of V. I. Vernadsky Taurida National University. Philology], 20(6), 8–14 [in Ukrainian].
5. *Bibliia. Pereklad novoho svitu* [Bible. Translation of the new world]. (2014). New York: Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc. [in Ukrainian].
6. Bozhko, Yu. O. (2017). Leksyko-hramatychni osoblyvosti frazeologizmiv pryimennykovo-vidminkovoi modeli [Lexico-grammatical peculiarities of phraseological units of prepositional-case model]. In *Languages, Literature and Linguistics* (p. 55–60). Premier Publishing. <http://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/1739> [in Ukrainian].

7. Bozhko, Yu. O. (2002). *Pryimennykovo-vidminkova model ukrainskykh frazeolohizmiv* [*Prepositional-case model of Ukrainian phraseological units*] [Thesis abstract for a Candidate degree]. Kharkiv: Skovoroda Kharkiv State Pedagogical University. <http://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/1676> [in Ukrainian].
8. Hlukhovtseva, I. (2018). Dynamichni protsesy u frazeolohii ukrainskoi movy [Dynamic processes in the phraseology of the Ukrainian language]. *Filolohichni chasopys* [*Philological Review*], (1), 13–20. <https://doi.org/10.31499/2415-8828.1.2018.142184> [in Ukrainian].
9. Holitsyna, O. (2012). Novitni kryterii shchodo klasyfikatsii minimalnykh idiom u suchasnomu movoznavstvi [The problem of the status of minimal idioms in modern linguistics]. *Humanitarna osvita v tekhnichnykh vyshchyykh navchalnykh zakladakh* [*Humanitarian Education in Technical Universities*], (26), 54–64. <https://doi.org/10.18372/2520-6818.26.8098> [in Ukrainian].
10. Demskyi, M. (2019). *Ukrainska frazemika: deryvatsiina baza, semantyko- hramatychni osoblyvosti* [*Ukrainian phraseology: derivational base, semantic and grammatical features*] (O. Demska & M. Yakym, Compilers). Lviv, Krakiv, Paryzh: Posvit [in Ukrainian].
11. Demskyi, M. (1994). *Ukrainski frazemy y osoblyvosti yikh tvorennia* [*Ukrainian phrasemes and peculiarities of their creation*]. Drohobych: Prosvita [in Ukrainian].
12. Zhovtobriukh, M. A. (1984). *Ukrainska literaturna mova* [*The Ukrainian literary language*]. Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
13. Zholdak, B. (2017). *Nestiama* [*Confusion*]. Lviv: Vydavnytstvo Staroho Leva [in Ukrainian].
14. Zahnitko, A., & Krasnobayeva-Chorna, Zh. (2020). Emotyvnnyi profil hnivu v ukrainskii frazeolohii [Emotive profile of anger in Ukrainian phraseology]. *Przeglad Wschodnioeuropejski*, 11(2), 433–444. <https://doi.org/10.31648/pw.6521> [in Ukrainian].
15. Zubets, N. O. (1997). *Minimalni idiomy v ukrainskii movi* [*Minimal idioms in the Ukrainian language*] [Thesis abstract for a Candidate degree]. Dnipropetrovsk: Dnipropetrovsk State University [in Ukrainian].
16. Zubets, N. O., & Kuznetsova, A. O. (2012). Minimalni idiomy u frazeolohichnykh systemakh ukrainskoi ta rosiiskoi mov: zistavnyi aspekt [Minimal idioms in the phraseological systems of the Ukrainian and Russian languages: a comparative aspect]. *Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu. Filolohichni nauky* [*Zaporizhzhia National University Bulletin. Philology*], (1), 198–202. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_fi_2012_1_40 [in Ukrainian].
17. Izdryk, [Yu.]. (2015). *Kalendar liubovi* [*Calendar of love*]. Lviv: Vydavnytstvo Staroho Leva [in Ukrainian].
18. Kapranovy, braty. (2016). *Zabud-richka* [*Zabud-river*]. Kyiv: Nora-Druk [in Ukrainian].
19. Kobzar, V. (2017). *Zapakh fialky* [*The smell of violets*]. Kyiv: Vydavnychiy dim “Kyievo-Mohylianska akademiia” [in Ukrainian].
20. Kobzar, V. (2014). *Yak u raiu* [*Like in paradise*]. Kyiv: Veselka [in Ukrainian].
21. Kononenko, V. I. (1990). Semantychni protsesy v ukrainskii frazeolohii [Semantic processes in Ukrainian phraseology]. In *Semantyka movy i tekstu* [*Semantics of language and text*] (Part 1) (p. 92–93). Ivano-Frankivsk: [Vasyl Stefanyk Ivano-Frankivsk State Pedagogical Institute] [in Ukrainian].
22. Krasnobaieva-Chorna, Zh. (2021). Do pytannia pro konfliktnu komunikatsiiu: spetsyfika aktyvnoi verbalnoi ahresii u frazeolohii [To the issue of conflict communication: the specificity of active verbal aggression in phraseology]. *Slavia Orientalis*, LXX(2), 443–458. <https://doi.org/10.24425/slo.2021.137523> [in Ukrainian].
23. Kuz, H. (2021). Ukrainska neofrazeolohiia: semantyka, stylistyka, prahmatyka [Ukrainian neophraseology: semantics, stylistics, pragmatics]. *Studia Ukrainica Posnaniensia*, 9(1), 59–71. <https://doi.org/10.14746/sup.2021.9.1.05> [in Ukrainian].
24. Kupina, I. O. (2013). Neofrazeolohizmy na poznachennia hranychnosti [The neophraseological units defining the meaning of limits]. *Linhvistychni doslidzhennia* [*Linguistic studies*], (35), 26–33. http://nbuv.gov.ua/UJRN/znphnpu_lingv_2013_35_7 [in Ukrainian].
25. Luchykh, A. A. (2001a). *Ekvivalenty slova v ukrainskii i rosiiskii movakh* [*Equivalents of the word in the Ukrainian and Russian languages*] [Thesis for a Doctor degree]. Kyiv: Ukrainian Lingua-Information Foundation of the National Academy of Sciences of Ukraine [in Ukrainian].
26. Luchykh, A. A. (2001b). *Semantyka pryslivnykovykh ekvivalentiv slova ukrainskoi i rosiiskoi mov* [*Semantics of adverbial equivalents of the words in the Ukrainian and Russian languages*]. Kyiv: Dovira [in Ukrainian].
27. Mайдан. Svidchennia. Kyiv, 2013–2014 roky [Maidan. Testimony. Kyiv, 2013–2014] (L. Finberh & U. Holovach, Eds.). (2016). Kyiv: Dukh i Litera [in Ukrainian].
28. Matios, M. (2013). *Cherevycky Bozhoi Materi: vyrvana storinka z bukovynskoi sahy* [*Mother of God's shoes: a torn page from the Bukovyna saga*]. Lviv: Literaturna ahentsiia “Piramida” [in Ukrainian].
29. Makhno, V. (2015). *Dim u Beiting Hollow* [*A house in Baiting Hollow*]. Lviv: Vydavnytstvo Staroho Leva [in Ukrainian].
30. Melnyk, K. O. (2013). Ekvivalenty slova ukrainskoi movy: stan i status [Equivalents of a word in Ukrainian: state and status]. *Magisterium. Movoznavchi studii* [*Magisterium. Linguistic studies*], (50), 59–64. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Magisterium_mov_2013_50_15 [in Ukrainian].
31. Musakovska, Yu. (2011). *Masky* [*Masks*]. Kyiv: Smoloskyp [in Ukrainian].
32. Pradid, Yu. F. (1989). Strukturno-hramatychni typy frazeolohizmiv ta yikh riznovydy [Structural and grammatical types of phraseological units and their varieties]. *Ukrainske movoznavstvo* [*Ukrainian linguistics*], (16), 28–35 [in Ukrainian].
33. Redin, P. O. (1987). Semantychna kharakterystyka frazeolohizmiv iz znachenniam chasu [Semantic characteristics of phraseological units with the meaning of time]. *Ukrainske movoznavstvo* [*Ukrainian linguistics*], (14), 8–14 [in Ukrainian].

34. Romaniuk, S. (2015). Frazеологізми та неofrazеологізми в українському політичному дискурсі [Phraseological and neo phraseological expressions in Ukrainian political discourse]. *Studia Ukrainica Posnaniensia*, (3), 249–257. <https://doi.org/10.14746/sup.2015.3.32> [in Ukrainian].
35. Skrypnyk, L. H. (1973). *Frazеологія української мови* [Phraseology of the Ukrainian language]. Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
36. Sniadanko, N. (2017). *Okhaini propysy ertshertsoha Vilhelma* [Neat prescriptions of Archduke Wilhelm]. Lviv: Vydavnytstvo Staroho Leva [in Ukrainian].
37. Stepanenko, M. (2022). Nainovitnishi evoliutsiini protsesy u frazeolohichnomu ladi української мови [The newest evolutionary processes in the Ukrainian language phraseological structure]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Literaturoznavstvo. Movoznavstvo. Folklorystyka* [Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Literary Studies. Linguistics. Folklore Studies], (1), 75–80. <https://doi.org/10.17721/1728-2659.2022.31.15> [in Ukrainian].
38. SUM-20 – *Slovník української мови online. T. 1–14 (A–Preferéntsiiia)* [Dictionary of the Ukrainian language online. Vols. 1–14 (A–Preferéntsiiia)]. Ukrainian Lingua-Information Foundation of the National Academy of Sciences of Ukraine. <https://services.ulif.org.ua/expl/entry/search/слово> [in Ukrainian].
39. Sukhovets, Yu. M. (2024). *Pryslivnykovi ekvivalenty slova suchasnoi української мови v riznostylovykh tekstakh pochatku XXI st.* [Adverbial equivalents of the word of the modern Ukrainian language in the various style texts at the beginning of the 21st century] [Thesis for a Doctor of Philosophy degree]. Kyiv: National University of Kyiv-Mohyla Academy. <https://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/29554> [in Ukrainian].
40. SFUM – *Slovník frazeolohizmiv української мови* [Dictionary of phraseological units of the Ukrainian language] (V. M. Bilozhenko, I. S. Hnatiuk, V. V. Diatchuk et al., Compilers). (2003). Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
41. Taranenko, O. O. (2004). Perenosne znachennia [Figurative meaning]. In *Українська мова: енциклопедія* [Ukrainian language: an encyclopedia] (Second edition, corrected and supplemented) (p. 468–469). Kyiv: Vydavnytstvo “Українська енциклопедія” ім. М. П. Бажана [in Ukrainian].
42. Tepliakov, I. (2005). Frazеологічна семантика (na materialі deiakykh slovianskykh mov) [Phraseology semantics (on the material of some Slavonic languages)]. *Problemy slovianoznavstva* [Problems of Slavonic Studies], (55), 156–163. <http://publications.lnu.edu.ua/collections/index.php/slavonic/article/view/2482> [in Ukrainian].
43. Tuz, A. (2014). *Zelenyi kapitan* [Green Captain]. Lviv: Avers [in Ukrainian].
44. FSUM – *Frazеологічний словник української мови* [Phraseological dictionary of the Ukrainian language] (Vol. 1–2) (Second edition) (V. M. Bilozhenko, V. O. Vynnyk, I. S. Hnatiuk et al., Compilers). (1999). Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
45. Chornohuz, O. (2010). *Hroshi z neba* [Money from heaven]. Kyiv: Ukrainyskyi pysmennyk [in Ukrainian].
46. Yurchuk, L. A. (1983). Teoretychni zasady reiestru frazeolohichnoho slovnyka української мови [Theoretical foundations of the register of the phraseological dictionary of the Ukrainian language]. *Movoznavstvo* [Linguistics], (5), 23–32 [in Ukrainian].
47. Čižmárová, M. (2001). Ekvivalenčné typy frazém v ukrajinčine a slovenčine [Equivalent types of phrasemes in Ukrainian and Slovak languages]. *Slavica Slovaca*, (2), 114–120. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=36725> [in Slovak].
48. Sosnowski, W. (2021). *Studium konfrontatywne frazeologii bułgarskiej, polskiej i ukraińskiej* [Contrastive study of Bulgarian, Polish and Ukrainian phraseology]. Warszawa: Wydawnictwo Instytutu Slawistyki Polskiej Akademii Nauk. <https://www.ceeol.com/search/book-detail?id=1030205> [in Polish].
49. Sosnowski, W. P., Blagoeva, D., & Tymoshuk, R. (2018). New Bulgarian, Polish, and Ukrainian phraseology and language corpora. *Cognitive Studies | Études cognitives*, (18). <https://doi.org/10.11649/cs.1768>
50. Syzonov, D. (2018). Media phraseology and the dynamics of the Ukrainian language: the psycholinguistic and stylistic paradoxes. *Psycholinguistics*, 24(2), 277–291. <https://doi.org/10.31470/2309-1797-2018-24-2-277-291>